CENA 10 GROSZY

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

PRENUMERATA WYNOSI:
w Kaliszu miesięcznie . . 2 zł. 50 gr.
Z odnoszeniem do domu . 3 zł. —
Na prowincji z przesyłką
pocztową . . . . 3 zł. 50 gr.
Zagranicą . . . . 6 zł. —
Cena pojedyńczego egzemplarza 10 gr.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:
Za 1 wiersz milim. lub jego miejsce na stronie 1, 2 i 3 gr. 10.
Nekrologi gr. 10, zwyczajne gr. 5.
ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI.
Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 91.
Otwarta od 9 do 7 wieczorem.

Nr. 221 (8148). Czwartek, dnia 24 września 1925 r. Rok XXXIII.

Głosowanie nad reformą rolną w senacie zakończono.

WARSZAWA, 23. PAT. Odbywało się w dalszym ciągu głosowanie nad ustawą o reformie rolnej.

Kierownik Min. ref. rolnych p. Radwan oświadczył, że wskutek przyjęcia poprawki sen. Krzyżanowskiego na poniedziałkowem posiedzeniu rząd upatruje sprzeczność między art. 26 a 27. Pierwszy z nich przewiduje nieograniczoną odpowiedzialność, zaś drugi ustala przepisy szacunkowe, których zastosowanie samo powinno wystarczyć na pokrycie długów przy wykupie. Rząd obawia się, że poprawka sen. Krzyżanowskiego nakłada na skarb ciężary, których obecnie obliczyć nie można i zaznacza, że wszystkie ustawodawstwa europejskie przewidują pokrucie długów z szacunku ustawowego.

Senat 43 głosami przeciwko 12 uznał, że między art. 26 a 27 zachodzi sprzeczność. Wobec tego materję tę przegłosowano raz jeszcze. Przyjęto do art. 26 poprawkę komisji, według której wierzytelności pochodzące z długoterminowego kredytu w listach zastawnych, ciążące na gruntach przymusowo wykupionych z reguły zostają przyjęte przez skarb państwa, a następnie przelane na nabywców parceli, przyczem przejęty dług strącony zostaje z szacunku wykupionej nieruchomości. W tej poprawce na wniosek sen. Nowodworskiego zastąpiono słowa: „z reguły zostają" przez słowa: „mogą być". Do art. 31, który mówi o sposobach wypłacenia wynagrodzenia za przymusowo wykupione majątki, przyjęto poprawkę komisyjną, która ustala, że wynagrodzenie to ma być uiszczone częścią w gotówce, częścią w rencie ziemskiej, bądź nominalnej wartości, bądź według kursu, ustalonego przez ministra według załączonej tabeli.

Do art. 51 przyjęto poprawkę komisji, dodano mianowicie przepis wykluczający od nabycia gruntów parcelacyjnych osoby karane za zbrodnie przeciw państwu, albo za dezercję z wojska polskiego, lub z b. Litwy środkowej, oraz tych, którzy z pogwałceniem praw brali samowolnie cudzą ziemię w posiadanie.

Przy art. 52 odrzucono poprawkę ukraińców i białorusinów, żądającą przyznania pierwszeństwa przy parcelacji miejscowej ludności. Wówczas kluby te opuściły salę obrad senatu. W artykule tym przyjęto następnie zmianę komisji, według której narówni z żołnierzami armji polskiej traktowani są przy uwzględnieniu pierwszeństwa, przy nabywaniu parceli żołnierze b. wojsk Litwy środkowej. Do art. 68 przyjęto dodatek komisyjny z poprawką sen. Buzka, że do czasu rozstrzygnięcia odwołania majątek nie może być pomieszczony na imienną listę, ani też przymusowo wykupiony.

Po przyjęciu kilku innych poprawek całą ustawę o reformie rolnej załatwiono i posiedzenie zamknięto. Daty następnego posiedzenia nie oznaczono.

Posiedzenie komisji skarbowo-budżetowej.

WARSZAWA, 23. PAT. W wykonaniu uchwał zapadłych na ostatniem posiedzeniu senackiej komisji skarbowo-budżetowej odbyło się wczoraj popoł. posiedzenie tej komisji pod przewodnictwem sen. Abelmanna z udziałem przedstawicieli rządu, wice min. przemysłu i handlu Doleżala oraz Sygietyńskiego Sen. Rosenstrauch omawiał szczegółowo zarządzenia rządu w dziedzinie reglamentacji przywozu. Z wyjaśnień przedstawiciela rządu wynika, że reglamentacją przywozu nie zajmuje się min. przem. i handlu lecz specjalna komisja przywozowa, złożona z przedstawicieli kupców polskich i gdańskich. Pozatem rząd powołał do życia komisję kontyngentalną, złożoną z przedstawicieli m-stw przemysłu i handlu, skarbu spraw zagr. i rolnictwa, której zadaniem będzie ustanowienie kontyngentu na r. 1926. Według dalszych oświadczeń reprezentantów rządu spodziewane jest zmniejszenie się importu w roku bież. jeszcze o 40 proc. Po dalszej dyskusji postanowiono zwołać w najbliższym czasie posiedzenie komisji, na którem będzie omawiany całokształt sprawy reglamentacji i wpływ polityki reglamentacyjnej na politykę traktatową naszego państwa.

Stanowisko delegacji angielskiej.

LONDYN, 22.9. PAT. Za pośrednictwem radjostacji w Leafield donoszą z Genewy, że delegacja angielska uznała za konieczne zachowanie dużej rezerwy wobec trzech zagadnień pierwszorzędnego znaczenia, wysuniętych w ciągu ubiegłego zgromadzenia, a mianowicie co do natychmiastowego zwołania konferencji rozbrojeniowej, co do wszechświatowej konferencji ekonomicznej i obowiązkowego arbitrażu. Fakt, że wszystkie te kwestje zbiegły się jednocześnie, posłużył niektórym dziennikom kontynentalnym do wypowiedzenia poglądów o rzekomej zmianie stanowiska Wielkiej Brytanji wobec Ligi Narodów. Obawy te były zupełnie nieuzasadnione. Wyżej wspomniane kwestje są z natury rzeczy bardzo zawiłe, dlatego też Anglja sądzi, że podjęcie akcji w tych kierunkach bez uprzedniego gruntownego i krytycznego zbadania sprawy mogłyby mieć skutki katastrofalne zarówno dla Ligi Narodów, jak i dla zainteresowanych narodów.

Co dotyczy pewnych oddzielnych zagadnień, jak np. sprawy rozbrojenia powszechnego, to można śmiało powiedzieć, że delegacja angielska była zawsze dalaka od stanowiska opozycyjnego wobec rezolucji hiszpańskiej, przeciwnie, szczerze podtrzymywała ją, wychodząc nawet poza ramy projektu hiszpańskiego, a czyniła to w chęci pójścia na rękę dążeniom do przygotowawczego badania poruszonych zagadnień.

Zderzenie samolotów w powietrzu w Bydgoszczy.

BYDGOSZCZ, 23.9. PAT. W czasie dzisiejszego zderzenia samolotów wojskowych na tutejszem lotnisku, obaj piloci porucznik Głowski i plutonowy Wiktorowski ponieśli śmierć na miejscu. Aparat roztrzaskał się. Zderzenie nastąpiło na wysokości 500 mtr.

Pieniądze emigrantów nie przepadną.

WARSZAWA, 23.9. W związku z zaniepokojeniem społeczeństwa, jakie się ujawniło częściowo we wzmiankach prasowych o grożącej emigrantom polskim we Francji stracie ich oszczędności, złożonych w paryskim oddziale Banku dla Handlu i Przemysłu, — Urząd Emigracyjny przy Min. Pracy i Op. Społ. podaje do wiadomości, że miarodajne czynniki rządowe przywiązują szczególną wagę do tej sprawy i dołożą starań, ażeby oszczędności emigrantów były zabezpieczone.

Konferencja w sprawie rokowań handlowych polsko-niemieckich.

BERLIN 23. Zgodnie z propozycją delegacji polskiej przyjętą przez delegację niemiecką odbyła się dziś w Urzędzie spraw zagr. wspólna konferencja w sprawie dalszych rokowań handlowych polsko-niemieckich. Po rozważeniu całego szeregu zagadnień, będących w związku czy to z zawarciem prowizorjum, czy też zawarciem ostatecznego traktatu handlowego, obie strony uznały za konieczne wziąć za podstawę dalszych prac zarządzenia rządu polskiego w zakresie zagranicznej polityki handlowej. Delegacja polska dostarczy delegacji niemieckiej odnośnych materjałów, a po zapoznaniu się z niemi przez delegację niemiecką, odbędzie się w dalszym ciągu wymiana zdań w terminie, który zaproponuje strona niemiecka.

Czechy zatwierdziły traktat handlowy z Polską.

PRAGA 23. Sejmowa komisja spraw zagranicznych wysłuchała dziś referatu posła Hruszowskiego w sprawie tymczasowego traktatu handlowego z Polską. Hruszowski wyraził przekonanie, że po obu stronach istnieje dobra wola stworzenia przyjaznych stosunków gospodarczych i politycznych. Niemiecki socjalny demokrata Hillebrand wypowiedział się przeciwko traktatowi, wskazując na położenie w przemyśle węglowym. Po wyjaśnieniach udzielonych przez min. Dworczaka w sprawie taryf kolejowych i kontygentu węgla traktat handlowy z Polską został przyjęty. Komisja przyjęła następnie traktaty handlowe z Szwecją, Turcją, oraz dodatek do traktatu handlowego z Austrją.

Komitet spraw zagr. senatu również po wyjaśnieniu min. Dworczaka przyjął umowę handlową z Polską.

Anglja prosi o wysłanie komisji śledczej do Mossulu.

GENEWA, 23.9. PAT. Rząd angielski przesłał Lidze Narodów nową notę dotyczącą sprawy Mossulu. W nocie tej rząd angielski oświadcza, że wydalenie chrześcijan z terytorjum Mossulu stanowi gwałcenie traktatu lozańskiego. Wobec

tego, że Anglja i Turcja oskarżają się wzajemnie o pogwałcenie status quo, rząd angielski prosi o wysłanie na miejsce komisji śledczej.

Rekord polskiego lotnika.

WARSZAWA, 23. PAT. W dniu 21 bm. o g. 4 po południu wylądował na lotnisku mokotowskiem na metalowym aparacie Breger pułk. pilot Rayski Ludomir, kończąc swój rajd powietrzny, rozpoczęty w dn. 16 bm. w Paryżu na przestrzeni Paryż — Casablanca — Tunis — Ateny — Konstantynopol. Ostatni etap Konstantynopol — Warszawa, długości około 1600 m. zakończył pułk. Rayski wspaniałym lotem bez lądowania przebywając tę przestrzeń w ciągu 7 godzin. Pułkownikowi Rayskiemu towarzyszył mechanik Kubiak. Zaznaczyć należy, że długość całego lotu wynosiła 7.850 klm., a czas 47 godz. 20 m.

List z Górnego Śląska.

Urządzenie bardzo ważnych kursów naukowych na Śląsku. — Ciekawa wystawa ogrodnicza w Katowicach. — Ziemniaki i węgle dla bezrobotnych na zimę.

(Od naszego korespondenta górnośląskiego).

KATOWICE we wrześniu.

Polska jest młodem państwem i jako takie walczyć musi ze specjalnemi trudnościami, przedewszystkiem trudnościami natury technicznej ażeby sprostać konkurencji zagranicy, która dzięki swemu lepszemu fachowemu wyszkoleniu i lepszym urządzeniom technicznym produkty i fabrykaty swoje może zbywać na rynkach obcych daleko taniej od nas. Ostatecznie bowiem samiśmy sobie winni, jeżeli stale powiększa się armja bezrobotnych, jeżeli nasz bilans staje się pasywnym a nasz złoty od niejakiegoś czasu przechodzi ciężki kryzys. Winna temu — a trzeba to raz nareszcie wyznać — po większej części nasza nieudolność, nasza nieracjonalność ekonomiczna, brak dostatecznej nieznajomości gospodarki społecznej a nawet brak odpowiednich wiadomości techniczno - handlowych.

Przedewszystkiem mści się to na Górnym Śląsku, ową tak misternie skomplikowaną maszyną z jej rozległym przemysłem i handlem. Ażeby temu choć w części zapobiec, grono światłych obywateli postanowiło zorganizować w Katowicach i w Król. Hucie „Kursa Nauki Organizacji Pracy Okręgu Górnośląskiego". Na kursach tych, które rozpoczną się w dniach najbliższych, wykładać będą najwybitniejsi fachowcy-specjaliści i profesorowie uniwersyteccy. Dyrekcja kolejowa w Katowicach i magistraty miast Katowic i Król. Huty uczyniły wszystko, ażeby ułatwić odbycie tych kursów, podczas których wykładane będą m. in. technika, metoda i psychologja pracy, psychologja sprzedaży i reklamy, kolejnictwo, magazynjerstwo, obliczanie zarobków, administracja fabryczna, racjonalna biurowość itp. Wykłady odbywać się będą trzy razy w tygodniu, po trzy godziny każdorazowo, w porze wieczornej. Dotąd na kursa zgłosiło się blisko 1000 osób, co jest najlepszym dowodem, jak wielkiem jest na Śląsku zainteresowanie się tą dziedziną wiedzy.

* * *

Na piękny czyn zdobył się „Związek ogrodników śląskich", w porozumieniu z izbą rolniczą w Katowicach, urządzając w stolicy województwa śląskiego wystawę ogrodniczą, którą skromnie nazwał „I-szym śląskim pokazem o ogrodniczym". Otwarcia wystawy dokonał w ub. sobotę wojewoda dr. Bilski w obecności przedstawicieli władz, licznych interesantów i prasy. Zdumionym i zachwyconym zarazem oczom widzów „pokaz" ten przedstawił się w szacie tak świetnej, że śmiało nazwać go można wystawą. Ogród restauracji „Tivoli" wyglądał jak kawałek raju lub bajka z „Tysiąca i jednej nocy". Olbrzymią halę restauracyjną zamieniono w cieplarnię. Tutaj panuje królestwo kwiatów. Tutaj też widzieć można, jak należy zdobić mieszkania, balkony, stoły, jak się urządza dekoracje wystaw itd. W ogrodzie zaś owoce i jarzyny różnego rodzaju, apetycznie ułożone, podziwiać można klomby, różnego rodzaju drzewka egzotyczne i krajowe, że zdaje się, iż wszystko to powstało jakgdyby za dotknięciem różdżki czarodziejskiej.

Wystawa ma na celu przedewszystkiem pobudzenie zmysłu dla pielęgnowania ogrodnictwa i wykazała w całej pełni, że Górny Śląsk mimo swych setek kominów fabrycznych posiada przecież tak urodzajne zakątki w okolicach bardziej rolniczych, jak powiaty pszczyński, rybnicki i lubliniecki, że warzywnictwo i ogrodnictwo owocowe i kwiatowe u nas dobrze popłacać mogą. Dotąd blisko 90 proc. wszystkich jarzyn i owoców sprowadzono z pod Raciborza, z okolic, słynących z uprawy owoców i jarzyn a należących do Niemiec. Obliczono, że tygodniowo sprowadzamy z Raciborza na Śląsk Polski za dwa do trzech miljonów złotych owoców i jarzyn. Czyż nie lepiej byłoby, gdyby te pieniądze pozostały w kraju i dały utrzymanie i zarobek licznym rodakom? Tą myślą kierowali się inicjatorzy „pokazu ogrodniczego" w Katowicach i należy mieć nadzieję, że czyn ich wyda też owoce i kwiaty, jakie zaprezentowali nam na swej wystawie.

* * *

Podobnie jak w ub. roku, i teraz wszczęto akcję celem zaopatrzenia bezrobotnych w ziemniaki i węgiel na zimę. Urząd wojewódzki przeznaczył na zakupno kartofli dla bezrobotnych kilkaset tysięcy złotych i podział ziemniaków na poszczególne gminy powierzył magistratowi w Katowicach. Obecnie magistrat zestawia listę bezrobotnych, których, jak wiadomo, liczy się do 50 tysięcy. Węgli dla bezrobotnych prawdopodobnie bezpłatnie, jak w roku ub., dostarczą zarządy kopalń. Nadchodząca zima będzie dla bezrobotnych wyjątkowo ciężką, tembardziej o ile ziszczą się przepowiednie meteorologów, zapowiadających zimę bardzo ostrą. Bezrobotni nie są w stanie sprawić sobie i swym dzieciom na zimę ciepłej odzieży i obuwia. Łatwo sobie wyobrazić, ile dzieci dla braku ciepłego ubioru i porządnego obuwia nie będzie mogło chodzić do szkoły. Tak to jedne zło pociąga za sobą drugie, i klęska staje się coraz większą, a niema najmniejszych widoków, ażeby sytuacja w najbliższym czasie się poprawiła.

ALEKSY PAJĄK.

Odrodzenie Niemiec przez Rosję.

W czasach przedwojennych pierwsze miejsce w handlu zagranicznym rosyjskim zajmowały Niemcy. Niemiecki „Drang nach Osten" był bowiem tak silny, że żywioł niemiecki i kapitał niemiecki zdobywały w Rosji pierwszorzędne znaczenie i wpływy. Rosja pod względem gospodarczym była przed wojną prawie całkowicie uzależniona od Niemiec, które zresztą miały w Rosji znacznie ułatwione zadanie dzięki liczebności swych obywateli na terenie rosyjskim, dzięki przemożnym swym wpływom, oraz dzięki wszystkim tym czynnikom, które rozwój gospodarczy Rosji w dużym stopniu uzależniały od Berlina.

Wyjątkowa sytuacja w koncercie europejskim w przeciągu kilku lat, aż do wybuchu wojny postawiła Rosję przeciwko Niemcom; nie zmieniła jednak wiele w psychice społecznej, która w dalszym ciągu szuka wzajemnych węzłów i ustosunkowania. Jeżeli chodzi o masy ludowe rosyjskie, to mają do dzisiejszego dnia wiele respektu i niewolniczego prawie przywiązania do Niemców.

Rosja pod rządami bolszewickiemi doprowadziła gospodarstwo swoje do ruiny. Na przeciąg conajmniej dziesięciu lat obecna wyniszczona Rosja może być prawdziwą studnią bez dna, która pochłonąć będzie w stanie wszystko co zagranica dla niej wyprodukuje i dowiezie. Głównie jednak od Niemiec spodziewa się Rosja odbudowy swego zniszczonego kraju i na nich buduje swoje największe nadzieje. Nawet cała społeczność rosyjska, wroga bolszewikom, tak w Rosji, jak i na emigracji szuka po cichu oparcia w Niemczech. Przedewszystkiem jednak rozgląda się w oczekiwaniu zmiany położenia w Rosji za Niemcami kupiec rosyjski.

Z drugiej strony przemysł niemiecki, zmuszony we wszelki sposób poszukać sobie wyjścia będąc sztucznie postawiony w ciasne granice zbytu swojej produkcji, gotów jest oddawać towary swoje na warunkach najbardziej dogodnych dla kupującego. Rzecz jasna, że główne natężenie sił przemysłowych niemieckich idzie w kierunku wyszukania sobie rynków zbytu tam, gdzie pole konkurencji nie osłonięte jest zastrzeżeniami politycznemi.

W Rosji otworzyło się dla Niemców szerokie pole działalności. Znajdują tam inni dużą przewagę nad swymi konkurentami, ponieważ znają doskonale Rosję, znajdują się blisko Rosji w końcu, ponieważ usiłowania opanowania rynków rosyjskich u żadnego narodu nie są tak silne, jak Niemców. To też Rosja predko stanie się terenem ekonomicznego panowania niemieckiego, a po upadku bolszewików panowanie Niemców jeszcze więcej się wzmoże. Hasło „Drang nach Osten" stanie wtedy na drodze właściwej realizacji

Niemców nęcą przedewszystkiem niezmierzone bogactwa naturalne Rosji. Wskutek przegranej wojny pozbawione prowincji obfitujących w surowiec, pozbawione kolonji bogatych w naftę, bawełnę, miedź i t. p., Niemcy walczą z ogromnym brakiem surowca, który to brak grozi wprost katastrofą niektórym gałęziom przemysłu niemieckiego. Niemcy potrzebują również zboża i z tego względu podniesienie produkcji rolnej w Rosji ma dla nich pierwszorzędne znaczenie. Rosja zaś dla podniesienia tej produkcji potrzebuje znowu odpowiednich maszyn i narzędzi rolniczych, których Niemcy, wyrabiając je u siebie, mogą w wystarczającej ilości dostarczyć. W ogóle wszystkie te bezczynne, śpiące snem letargicznym bogactwa, czy to w głębi czy na powierzchni ziemi, pragną Niemcy uruchomić i ciągnąć z nich daleko idące korzyści.

Nie ograniczając się tylko na dobrych chęciach i projektach, wprowadzają Niemcy w czyn planowo zorganizowaną politykę swojego wielkiego przemysłu, celem opanowania gospodarczego Rosji. Przedewszystkiem najważniejsze posterunki dyplomatyczne w Rosji obsadziły Niemcy wypróbowanymi politykami, posiadającymi głęboką znajomość Rosji i jej stosunków.

Treścią wszakże polityki niemieckiej w Rosji są umowy gospodarcze, zawierane pomiędzy Rosją a przemysłem niemieckim. W ukształtowaniu się niemiecko-rosyjskich stosunków handlowych, odgrywa np. bardzo poważną rolę „Niemiecko-Rosyjskie Tow. Handlowe", założone jeszcze w 1922 r. przez rząd rosyjski do spółki z niemieckim koncernem przemysłowym Ottona Wolffa. Celem towarzystwa jest eksport do Rosji wyrobów żelaznych i metalowych oraz przywóz z Rosji surowców. W roku 1923 sowiety zawarły znowu umowę z firmą Kruppa, oddając jej 25.000 dziesięcin nad Donem, celem racjonalnego gospodarczego i technicznego wyeksploatowania rolniczego. Firma Kruppa otrzymała nadto nieograniczone prawo przeprowadzenia operacji bankowych w rosyjskich instytucjach kredytowych. Oprócz gospodarczej części traktatu z Rapallo, Niemcy do tego czasu zdążyły już zawrzeć kilkanaście różnego rodzaju układów handlowych z Rosją.

Aby zapewnić sobie jaknajszybciej maksimum skutków tej polityki gospodarczego podboju Rosji, Niemcy wytężają wszystkie siły, aby wydajność swego przemysłu doprowadzić do najwyższego stopnia. I rzeczywiście przemysł niemiecki znajduje się dzisiaj w fazie ogromnego rozwoju. W porównaniu do roku 1913, przywóz surowców żelaza naprzykład przeszło podwójnie. Doki niemieckie pracują ze zdwojoną siłą i liczba wybudowanych co rok okrętów (ma się rozumieć handlowych) wprowadzają w niepokojące zdumienie nawet Anglję.

Wobec tego, że na drodze lądowej do Rosji stanęła Polska, z którą dotychczas nie udało się zawrzeć żadnej umowy tranzytowej — eksport towarów niemieckich do Rosji iść musi drogą morską. W tym celu odbywają się olbrzymie, gorączkowo prowadzone roboty nad rozszerzeniem prawie wszystkich portów niemieckich, a więc przedewszystkiem w Królewcu, w Kilonji (przekształcony na razie na port handlowy), w Emden, Flensburgu, Bremie i Hamburgu. Wobec swych podbojowych zamiarów względem Rosji Niemcy obawiają się nawet, aby Gdańsk nie rozwinął się na główny port bałtycki za pomocą Polski, wzgl. jej przyszłego rozwoju gospodarczego.

Francja, zajmując Zagłębie Ruhry zadała dotkliwy cios polityce wschodniej Niemiec, ponieważ na terenie tym znajdują się jedne z największych firm przemysłowych niemieckich, grających w opanowaniu gospodarczem Rosji poważną rolę. Francja nie jest jednak w stanie sparaliżować zupełnie groźnych w najbliższej przyszłości skutków sojuszu niemiecko-rosyjskiego.

O ile Polska nie znajdzie tyle sił, aby rozpocząć planową ekspansję gospodarczą w kierunku Rosji, parcie niemieckie na wschód wzmocni się jeszcze więcej, potęga niemiecka wzrośnie jeszcze bardziej, zagrażając pokojowi i obecnemu porządkowi rzeczy w Europie.

— o.

Kronika Telegraficzna.

(P. A. T.).

GDAŃSK, 23.9. Z Kowna donoszą, że bilans handlowy Litwy za miesiąc sierpień zamyka się deficytem 3 miljonów 900 tysiecy lirów.

WILNO, 23.9. Wczoraj odbyła się tu uroczystość ku uszczeniu 10-lecia szkoły polskiej w Wilnie.

WARSZAWA, 23.9. W dniu 21 b.m. przybyła do Warszawy delegacja niemiecka do rokowań w sprawie obustronnej ochrony interesów posiadaczy papierów wartościowych w związku z polskiemi i niemieckiemi ustawami waloryzacyjnemi. Tegoż dnia ódbyło się w Min. Skarbu pierwsze spotkanie z delegatami polskimi.

WARSZAWA, 23.9. Dziś odbędą się w Warszawie w gmachu Min. spraw zagr. rokowania polsko-gdańskie dotyczące uregulowania całokształtu spraw konsularnych. Rokowania te potrwają prawdopodobnie do końca tygodnia.

GENEWA, 23.9. Delegacja angielska zwróciła się do Rady Ligi Narodów z prośbą o jaknajszybsze odbycie posiedzenia Rady w celu zbadania danych dotyczących wysiedlenia ludności chrześcijańskiej przez władze tureckie z Mossulu. Anglja zamierza prosić Radę Ligi, aby wysłała jednego lub dwóch przedstawicieli w celu sprawadzenia słuszności skarg tureckich.

BERLIN, 23.9. W łonie rządu toczą się obecnie narady w sprawie paktu bezpieczeństwa. W czwartek ma się odbyć posiedzenie Rady Ministrów z udziałem prezydenta Rzeszy, Hindenburga. Na piątek zaproszeni zostali premjerzy krajów związkowych na wspólną konferencję Komisja spraw zagr. parlamentu zbierze się w sobotę przed południem.

GDAŃSK, 23.9. W środę, dnia 23 września, jak donosiliśmy, odbędzie się w Gdańsku na Rynku Długim zgromadzenie pod gołem niebem, celem zaprotestowania przeciw orzeczeniu Rady Ligi Narodów w sprawie poczty polskiej w Gdańsku. Zgromadzenie zwołane zostało przez tutejszy Heimatsdienst, który zmobilizował do tej akcji również wszystkie robotnicze związki zawodowe. Przemawiać ma 4 mówców.

Tajemniczy aeroplan.

Wypadek masowej suggestji.

Przed niedawnym czasem, w tych samych dniach, gdy świat cały był pod wrażeniem wielkiej katastrofy amerykańskiego sterowca „Shenandoah", inna jak się zdawało, katastrofa lotnicza nastąpiła w Szwajcarji.

W mówiącej po włosku części Szwajcarji, w Kantonie-Bessińskim, pewnego dnia mieszkańcy pewnej wsi, około 200 ludzi, ujrzeli na wysokości 150 metrów olbrzymi aeroplan, na którym nagle nastąpiły silne wybuchy, co spowodowało gwałtowny spadek maszyny. Wszyscy świadkowie zgodnie twierdzą, że słyszeli wybuchy eksplozji, poprzedzające spadek aeroplanu. Następnego dnia doszły wiadomości, że także sąsiednie wsie były świadkami tej katastrofy w powietrzu. Wielu świadków rozpoznawało barwy wojennych aeroplanów austrjackich.

Do Lugano doszło o katastrofie aż 50 informacji. Urzędy szwajcarskie zarządziły poszukiwania. Rozesłano kilkuset policjantów i żołnierzy. Przejrzano wszystkie okolice domniemanej katastrofy, nie znaleziono jednak ani szczątków aeroplanu, ani ofiar. Szwajcarski urząd lotniczy zapytał urzędy: niemieckie, włoskie, austrjackie, angielskie i francuskie czy przypuszczają jakąś katastrofę jednego ze swoich aeroplanów. Odpowiedź zewsząd nadeszła negatywna.

Jakże więc wytłumaczyć tę tajemnicę?

Najprawdopodobniej zaszedł tu albo wypadek fata morgany, albo prawdopodobniej wypadek masowej suggestji. Świadkowie sami przed sobą nieświadomie mnemali. W każdym razie wypadek to niezwykły, gdyż suggestji uległo parę tys. osób.

KRONIKA

— O nową szosę. W dn. 6 października rb., o godz. 11 rano w wydziale drogowym Starostwa kaliskiego (ul. Turecka) odbędzie się zebranie zainteresowanych osób w celu omówienia sprawy utworzenia spółki drogowej dla budowy drogi bitej Dzierżbin-Kościelec-Goliszew-Biernatki-Florentyna do szosy tureckiej. Wrazie utworzenia tej spółki zapewniony jest poważny gotówkowy udział Sejmiku Kaliskiego.

— Z Tow. Sport. „Prosna". W dniu 29 sierpnia r. b. w drugim terminie o godz. 7,30 wiecz. odbyło się nadzwyczajne zebranie ogólne członków Tow. Sport. „Prosna".

Na przewodniczącego wybrano prof. W. Szwanca. Na zebraniu, po złożeniu sprawozdania przez stary zarząd wyłoniła się obszerna dyskusja, poczem ogólne zebranie przyjęło sprawozdanie ustępującego zarządu. Po przyjęciu przez ogólne zebranie sprawozdania ustępującego zarządu, załatwiono kilka spraw mniejszej wagi, a później przystąpiono do wyborów nowego zarządu. Wybory dały następujący wynik: prezes p. dyr. Makarewicz, wice-prezes prof. Szwanc, sekretarz prof S. Strzyżycki, skarbnik p. L. Kraciński, członek zarządu kmdt. szk. polic. Ł. Początek.

Po dokonaniu wyborów nowego zarządu zebranie zamknięto.

— Łodzią z Poznania do Kalisza wybrał się kapitan WP. Szcześnik. P. kapitan S. jest znanym sportowcem i tą nadzwyczaj trudną i mozolną (sam jeden bez steru i pod wodę) drogę wykonał w niespełna cztery dni, mianowicie wyjechał z Poznania w czwartek przybył do Kalisza we wtorek o godz. 1 i pół. Pan Szcześnik jechał na tąk zwanym skulingu — łodzi cedrowej bardzo lekkiej ale i nadzwyczaj wywrotnej. Pan S. czuje się znakomicie i zamierza nazad do Poznania wrucić też wodą. Kiedyż to nasi wioślarze odważą się na taką wyprawę? Prawda, że do Poznania jeżdżono z wodą, ale z powrotem, pod prąd — zawsze wracano koleją.

— Ze Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości. Komisja Organizacyjna Komitetu Obrony Interesów Ludności Miejskiej urządza zebranie w dniu 23 b.m. t. j. w środę o godz. 7 i pół wieczorem w Sali Rzem. Chrz. w sprawie reformy rolnej i prosi o liczne przybycie obywateli. Mówcy przybędą z Warszawy.

— W Komisarjacie Pol. Państwowej jest cały stos różnych przedmiotów, odebranych złodziejom — poszkodowani zechcą się zgłosić do E. U. S. w celu obejrzenia tych przedmiotów.

— Śmierć od elektryczności. W czasie tynkowania domu p. Hofmana przy ul. Młynarskiej róg Cmentarnej, jeden z robotników niejaki Antoni Sieroszewski lat 21, z Ogrodów, pośliznąwszy się nieostrożnie chwycił się obu rękami linji elektrycznej, i został porażony i zrucony z drugiego piętra na ziemię. Porażenie wraz z upadkiem były tak silne iż natychmiastowa pomoc życia powrócić Sieraszewskiemu nie była w stanie.

Jest to wskazówką aby kierownicy robót przed przystąpieniem do pracy żądali natychmiast zabezpieczenia przez Elektrownię sieci przed dotykiem pracowników, gdyż inaczej takie wypadki będą na porządku dziennym.

— Jeszcze jedna ofiara afery bankowej. Profesor uniwersytetu warszawskiego, inż. Aleksander Wojdo—pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru.

Strzał był śmiertelny i W. zanim zdołano wezwać pomoc lekarską życie zakończył.

Podobno iż W. liczący 67 lat życia stał się ofiarą kryzysu w banku dla handlu i przemysłu—gdzie złożył był w swoim czasie 28 tysięcy złotych stanowiących własność uniwersytetu. Niemogąc je obecnie wydobyć a będąc etycznie wrażliwym W, który osobiście czuł się odpowiedzialnym za sumę a nie będąc w możności pokryć jej doszedł do tego stopnia zdenerwowania, że ostatecznie jedyne wyjście znalazł w zerwaniu z życiem.

— Akademicy nie będą kwestować. Rada Naczelna Pomocy Akademickiej dorocznym zwyczajem organizuje w czasie od dnia 4 do 11 listopada wielką akcję na rzecz pomocy młodzieży akademickiej.

Na program tego „tygodnia akademika złożą się:

Ogólno-krajowa loterja fantowa, (wartość wygranych fantów sięga cyfry 400.000 zł.), imprezy dochodowe i propagandowe.

Z radością stwierdzamy, iż Komitet postanowił całkowicie wyeliminować z programu wszelką zbiórkę i kwestę uliczną, który to sposób pobudzania ofiarności publicznej stał się w ostatnich czasach dosłownie plagą.

— Podwyżka płac urzędniczych. Na podstawie zestawienia kosztów utrzymania przez główny urząd statystyczny za czas od 15 sierpnia do 15 września mnożna urzędnicza za mies. październik podwyższona została z 42 na 43 punkty. Podwyżka ta została zaakceptowana przez min. skarbu.

BIULETYN

SPOSTRZEŻEŃ METEOROLOGICZNYCH STACJI „KALISZ" Państwowej Sieci Meteorologicznej PRZY SEJMIKU

w dn. 23 września 1925 r. godz. 7-a rano.

1) Ciśnienie powietrza	746.3 mm
2) Kierunek wiatru	S
3) Siła wiatru	1 m/s
4) Stan nieba	pogodnie
5) Wilgot. bezwzględna	11.5 mm.
6) Wilgot. względna	98%
7) Temp. powietrza	+13°.8
8) Ilość opadów (z doby ubiegł. całej d.)	—
9) Najwyż. temp (z doby ubiegł. całej d.)	+19°.4
10) Najniż. temp. (z doby ubiegł. całej d.)	+11°.3
11) Temp. grunt. na głębokości 50 cm. 1 g. p p.	+1°.22

RADIO.

Program na czwartek 24 września rb.

LONDYN (1600) 20.30 Koncert, Kabaret, Jazz-band.
BERLIN (505) 4.30—6 i 20.30 Koncerty.
WROCŁAW (418) 12.30—13.25, 17.30—18 Koncerty; 20.30 Sztuka modernistyczna.
KRÓLEWIEC (463) 17—18 i 19.20 Koncerty.
MÜNSTER (410) 20.30 Koncert skrzypka Reütera; 21.45 Koncert chóralny.
WIEDEN (530) 11, 16.10 i 20 Koncerty.
RZYM (425) 20.45 op. Giordano „Fedora".
PRAGA (550) Koncert orkiestry z Budapesztu.
ZURYCH (515) 20.30 Koncert kameralny.
PARYŻ (1750) 17.45 i 20.45 Koncerty.
PARYŻ (458) 15 Koncert.
OSLO (380) 20 Wielki koncert wokalno-instrumentalny.

Nasze bolączki i obce.

Zamknięci w błędnem kole naszych niedomagań gospodarczych i finansowych, zaabsorbowani licznemi bolączkami, które w ostatnich czasach przybrały szczególnie dotkliwy charakter, jesteśmy skłonni — do ograniczenia naszego pola widzenia. Wyglądając jednak na świat Boży widzimy, że kryzys gospodarczy dotyka, może nie w równej mierze, ale też w formię bardzo ostrej inne kraje Europy.

Nie potrzeba przypominać, jak ciężkie jest położenie w Wielkiej Brytanji, która musi okupywać olbrzymiemi sumami straty znacznej części swych przedwojennych rynków zbytu. — 1.300.000 bezrobotnych pobiera subsydje od rządu angielskiego, cyfra, której jeszcze nigdy nie zanotowano w Anglji. Obecny kryzys może iść jedynie w porównaniu z bolesnem przesileniem, jakie przeszła Wielka Brytanja w pierwszej połowie zeszłego stulecia.

Bilans handlowy i płatniczy angielski, choć nie układa się w sposób tak negatywny, jak tego możnaby oczekiwać, sądząc po liczbie bezrobotnych jest jednak ujemny. Stosunek wartości eksportu angielskiego w roku 1923 w stosunku do roku 1913 wyraża się sumami 523 i 404 miljonów funtów szterlingów. W innych krajach cyfry te są jeszcze mniej pocieszające, przedstawiają się one mianowicie w sposób następujący: Niemcy 5.335 milj. marek na 10.095 przedwojennych; Belgja 2.285 milj. franków (złotych) na 3.634. Międzynarodowe zestawienie bilansów handlowych państw europejskich wykazuje, iż w całej Europie tylko dwa państwa mają bilans czynny, a mianowicie: Francja i Czechosłowacja. Wartość przedwojennego eksportu francuskiego wyraża się cyfrą 6.880 milj. franków złotych, gdy suma ta w roku 1923 wynosiła 7.299 milj. a od dwóch lat jeszcze znacznie wzrosła. Podobnie w Czechosłowacji przewyżka eksportu nad importem wzrasta z każdym miesiącem, wynosząc w styczniu tego roku 57, a w marcu 263 milj. koron czeskich. Na ogół jednak w ostatnich miesiącach bilans handlowy krajów europejskich znacznie się pogorszył: we Włoszech deficyt w pierwszym kwartale wynosił 2.400 milj.

lirów, podczas gdy w tym samym czasie ub. roku wynosił połowę tej sumy. W Niemczech przewyżka importu nad eksportem wynosi w pierwszym kwartale br. 1.500.000 tysięcy marek złotych, podczas gdy w roku ub. tylko około 350 miljonów marek.

Przykład Niemiec jest dla nas szczególnie pouczający, gdyż kryzys, jaki one przeżywają ma podobne źródło co i u nas przejście od inflacji do pieniądza o wartości stałej oraz ponieważ objawy ujemne, jakie wystąpiły na skutek tej reformy, pomijając różnicę stopnia, mają charakter analogiczny w obu krajach.

Co do Francji to zastrzec się należy przeciwko przypisywaniu nadmiernego znaczenia rozwojowi handlu zagranicznego francuskiego, którego imponująca cyfra jest związana w znacznej mierze z deprecjacją waluty będą jak wiadomo, doskonałą premją dla eksportu. Jeżeli z drugiej strony, Czechosłowacja osiągnęła równie świetne wyniki, to zawdzięcza je ona długoletniej i wyczerpującym wysiłkom które nieomal od początku swego istnienia podjęła. Można powiedzieć bez przesady, że jeżeli Czechosłowacja swój bilans handlowy doprowadziła do stanu aktywnego, to okupiła ona ten rezultat w latach 1919—1924, długoletnim, niemal chronicznym kryzysem gospodarczym.

Widzimy zatem, że co do bilansów płatniczych nie jesteśmy izolowani, choć przyznać należy, że położenie nasze w tym względzie jest bardzo ciężkie.

Przejdźmy do wartości pieniężnych znaków obiegowych. Co do stałej waluty, to większość państw europejskich, te mianowicie, które brały udział w wielkiej wojnie, nie ustabilizowały jej w tym stopniu, aby amplituda wahań nie przekraczała 10—15 proc. A wahania złotego obracają się właśnie w tych granicach. Niedawno byliśmy świadkami znacznego spadku lira, a nawet wartość funta szterlinga nie jest wolna od mniejszych lub większych odchylań na giełdach światowych.

Równowaga budżetu. W tym względzie nader nieliczne kraje mogą się poszczycić dodatniemi wynikami. Nie dalej jak przed tygodniem pan Caillaux przedłożył budżet na rok 1926 z 3.500 miljonami deficytu. Budżet włoski również nie jest zrównoważony. Natomiast w Polsce równowaga budżetu jest efektywna, a nawet rządowi udało się zrealizować poważne oszczędności.

Niewątpliwie najgorzej się u nas przedstawia, w stosunku do zagranicy, sytuacja kredytowa. Nigdzie, nie wyłączając Rosji i Niemiec, ciasnota kredytu i obiegu pieniężnego nie daje się odczuć w równym stopniu.

Jest wątpliwą pociechą stwierdzenie faktu, że nie tylko w Polsce, ale w całej prawie Europie sytuacja gospodarcza jest poważna. Nasze ciężkie położenie ekonomiczne nie powinno oczywiście nam się przedstawiać z tej racji w lepszem świetle i nasze wysiłki, zmierzające ku poprawie nie powinny osłabnąć ani na chwilę. Stwierdzić w każdym razie należy, że kryzys, który przeżywamy jest w znacznej mierze odbiciem kryzysu ogólno-europejskiego.

JAN SOŁTAN.

UBEZPIECZENIE PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH.

Dnia 17 b.m. w Departamencie Ubezpieczeń Społecznych Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej rozpoczęły się konferencje w sprawie projektu ustawy o ubezpieczeniu pracowników umysłowych opracowanego przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej przy udziale przedstawicieli organizacji zawodowych pracodawców i pracowników umysłowych, instytucji społecznych oraz rzeczoznawców. Do udziału w konferencji zaproszono: Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, Związek Polskich Organizacji Rolniczych w Warszawie, Związek Miast Polskich, Związek Izb Przemysłowo - Handlowych Polski Zachodniej. Izbę Handlową w Katowicach, Izbę Handlowo-Przemysłową we Lwowie, (w porozumieniu z innemi Izbami Małopolskiemi), Polską Konfederację Pracowników Umysłowych, Centralną Organizację Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych Centralną Komisję Porozumiewawczą Związków Zawodowych Pracowników Państwowych, Stowarzyszenie Urzędników Państwowych, Związek Pracowników Samorządowych Powiatowych, Związek Pracowników Samorządowych Miejskich, Biuro Zjazdu Samorządu Miejskiego, Związek Pracowników Administracji Gminnej, Związki Samorządowe Małopolskie, Centralny Związek Pracowników Miejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Urzędników i Niższych Funcjonarjuszy gminy m. Lwowa, Związek Pracowników Handlowych i Biurowych w Polsce, Związek Techników Gorzelniczych, Związek Pracowników Kupieckich w Poznaniu, Klub Sprawozdawców Parlamentarnych, Związek Urzędników Prywatnych, Bielska, Białej i okolic, Spółka Bracka w Tarnowskich Górach, Ogólno-państwowy Związek Kas Chorych, Okręgowe Związki Kas Chorych w Krakowie, Lwowie, Poznaniu i Łodzi, Kasy Chorych miasta Warszawy, Łodzi, Krakowa, Lwowa, Poznania, Wilna i Powiatową Kasę Chorych w Sosnowcu, Zakład Pensyjny we Lwowie, Zakład Ubezpieczenia od wypadków we Lwowie, Ubezpieczalnie Krajową w Poznaniu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Województwa Sląskiego, oraz p.p. dr. Goldmanna i Poznańskiego jako rzeczoznawców.

Pierwsze plenarne posiedzenie otworzył wice-minister Pracy i Opieki Społecznej p. Jankowski, podkreślając doniosłe znaczenie ustawy dla pracowników umysłowych i zaznaczając, że zadaniem konferencji jest wspólne przedyskutowanie projektu ustawy i przez gruntowne zapoznanie się z poglądami czynników zainteresowanych i fachowych na poszczególne kwestje i ujęcie całokształtu zagadnień objętych projektem.

Dla omówienia tych zagadnień powołane zostały następujące komisje: 1) ogólna obradująca nad a) kwestją organizacji ubezpieczenia w najszerszem znaczeniu oraz b) kwestją nawiązania łączności między służbą publiczną a prywatną o ile chodzi o zaliczenie lat do zaopatrzenia emerytalnego; 2) społeczno - finansowa, której przedmiotem obrad są sprawy: a) z zakresu wypadków losowych, jakie objąć winna ustawa o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, b) z zakresu osób podlegających temu ubezpieczeniu, c) z zakresu osób, zwolnionych od ubezpieczenia, d) ubezpieczeniowe wynagrodzenie służbowe, e) wysokość składki ubezpieczeniowej i jej podział między pracodawcami a pracownikami, f) rodzaje świadczeń i ich wysokość, g) kwestje uprawnień ubezpieczeniowych, nabytych według ustaw dotychczasowych oraz majątku instytucji dzielnicowych. 3) techniczna, której zakres pracy jest następujący: a) system pokrycia uprawnień ubezpieczeniowych, b) podstawa i system wymiaru świadczeń, c) kwestja ubezpieczenia zastępczego, d) kwestja dobrowolnego ubezpieczenia, e) kwestja uwzględnienia lat poprzedniej służby pracowników byłego z zaboru rosyjskiego. Obrady trwać będą zapewne 3 dni. Wnioski opracowane przez komisje, które rozpoczęły w dniu 17 b.m. swe czynności przedstawione będą na plenum konferencji.

Druk „Gazety Kaliskiej" Aleja Józefiny 1. Wydawca — „Gazeta Kaliska" Sp. z ogr. odp. Redaktor A. RADWAN.